

Έρα Παπαποστόλου "Η ψυχή στον Καθρέφτη", για την όγδοη ατομική έκθεση της Ηρώς Νικοπούλου, (Art 22, 25.03.2014)

Η ψυχή στον καθρέφτη

Η νέα ζωγραφική δουλειά της **Ηρώς Νικοπούλου**

Η Ηρώ Νικοπούλου παρουσιάζει στην όγδοη έκθεσή της μια ενότητα έργων που εκτίθενται αυτή την περίοδο (από 13 Μαρτίου έως 05 Απριλίου 2014) στην αίθουσα τέχνης Περιτεχνών. Ο τίτλος της έκθεσης είναι «Δωμάτια-Ένοικοι-Ανοίγματα» και δηλώνει μια θεματική ενότητα στην οποία κεντρικό θέμα είναι η ανάδειξη της κρυμμένης-απωθημένης ανηλικιότητας είτε ως ανεκπλήρωτο, είτε ως τραύμα. Τα αφηγηματικά στοιχεία των έργων στηρίζονται πάνω σε γερούς συνθετικούς άξονες και είναι φανερό η μεγάλη σημασία που δίνει η ζωγράφος στη σύνθεση του ζωγραφικού της χώρου.

Τα έργα έχουν χρώματα ζεστά, γαιώδη και είναι δουλεμένα με λάδια πάνω σε καμβά· απεικονίζουν μικρά κορίτσια μέσα σε σκοτεινά δωμάτια στα οποία όμως πάντα υπάρχει κάποιο άνοιγμα απ' όπου μπαίνει άλλοτε ορμητικό και απειλητικό και άλλοτε αχνό φως (παράθυρο, φεγγίτης, χαραμάδα πόρτας), επομένως δυνητικά υπάρχει το στοιχείο της διαφυγής και της λύτρωσης. Το δωμάτιο, μιλώντας με ψυχαναλυτικούς όρους, είναι η ψυχή και οι «Ένοικοι» της Ηρώς Νικοπούλου είναι πάντα παιδιά, επίσης τα «Δωμάτιά» της βρίσκονται αποκλειστικά στο αστικό περιβάλλον το οποίο εγκλωβίζει την παιδική ψυχή και της ασκεί συχνά παραμορφωτικές πιέσεις. «Η παιδική ψυχή είναι σαν ένα άγραφο χαρτί που σιγά-σιγά γράφεται, γεμίζει και μολύνεται, μέχρι που μετατρέπεται σε αίνιγμα, ένα αίνιγμα, που σαν ενήλικες καλούμαστε να το λύσουμε για να μπορέσουμε να ισορροπήσουμε και να γνωρίσουμε καλύτερα τον εαυτό μας. Στόχος μου είναι να βγάλω στην επιφάνεια το σκοτεινό κομμάτι που έχουμε μέσα μας και να το μετατρέψω σε φως. Μόνο βγάζοντας το πρόβλημα στην επιφάνεια μπορούμε να του δώσουμε τη λύση που θα μας οδηγήσει σταδιακά στη συνειδητοποίηση και στη λύτρωση», μας είπε η ίδια.

Σε οκτώ από τα έργα της έκθεσης παρατηρήσαμε μια επιμονή στο στοιχείο του καθρέφτη· μέσα στον γνωστό επαναλαμβανόμενο χώρο των Δωματίων -όπου ξετυλίγεται η αφήγηση- απεικονίζονται μόνο είδωλα γυναικών, σχολιάζοντας με αυτό τον τρόπο τις έννοιες της παρουσίας και της απουσίας, έννοιες που την απασχολούν σε ολόκληρη την ζωγραφική της πορεία, όπως μας είπε η ίδια η ζωγράφος.

Η γυναίκα-παιδί στα έργα της Νικοπούλου θα μπορούσε επίσης να σχολιάζει την θέση της γυναίκας στον κόσμο και ειδικότερα στην ελληνική κοινωνία, η οποία άργησε να δεχτεί την ισότητα των δύο φύλων. Ταυτόχρονα εκφράζει το κομμάτι εκείνο που έχει μείνει ανώριμο και ανολοκλήρωτο μέσα στην κάθε γυναίκα και στον κάθε άνθρωπο, τη γωνιά εκείνη της ψυχής που δεν ισούται με την πραγματική ηλικία μας.

Στο έργο «Τα Χριστούγεννα των κλώνων», η ζωγράφος σχολιάζει τον ομοιογενή τρόπο διαπαιδαγώγησης των παιδιών, ο οποίος δεν διευκολύνει το άτομο να αναπτυχθεί. «Ο άνθρωπος κοπιάζει πολύ για να γίνει πρόσωπο», όπως λέει χαρακτηριστικά η ίδια. Γι' αυτό και στο συγκεκριμένο έργο βλέπουμε όλα τα παιδιά να είναι ίδια και χωρίς πρόσωπο. Μόνο ένα από αυτά στρέφει προς τον θεατή και τον κοιτάζει έντονα.

Σε τρία έργα μεγάλων διαστάσεων (150x100cm) απεικονίζονται οι τρεις μοίρες της μυθολογίας η Κλωθώ, η Λάχεσις και η Άτροπος ως παιδιά, σε αντίθεση με τις Μοίρες της κλασσικής εικονοποιίας όπου εικονίζονται πάντοτε ως υπερήλικες γυναίκες· με αυτό τον τρόπο εντάσσοντάς τις στον δικό της συμβολικό κόσμο, η Ηρώ Νικοπούλου συνομιλεί με παλαιότερες αρχετυπικές έννοιες και μορφές της ιστορίας της τέχνης.

Όλα τα έργα της δημιουργούν εκτός από έντονα συναισθήματα και πολλά ερωτήματα και ζητήματα αναστοχασμού, όπως το κατά πόσο είναι δεδομένη η αθωότητα των παιδιών, ή που κρύβεται ο φόβος όταν μεγαλώνουμε;

Όπως γράφει χαρακτηριστά ο Μάνος Στεφανίδης, στον κατάλογο που συνοδεύει την έκθεση: «Η Ηρώ Νικοπούλου ως σκεπτόμενη δημιουργός επιχειρεί μια φόρμα που αρδεύεται από χθόνια χρώματα, που οργανώνεται μέσα από σκιάσεις και γαιώδεις ποιότητες ώστε το φως, όποτε κι αν εκπέμπει, να εμφανίζεται και ως λύτρωση και ως τιμωρία. Γνωρίζει πως αυτό που επιδιώκει με τα ζωγραφικά της μέσα δεν είναι εύκολο, όσο κι αν το διεκδικεί με επιμονή και συνέπεια. Δηλαδή το να καταβυθιστεί στην παιδική Εδέμ και να συμφιλιωθεί σήμερα, στην ωριμότητά της, με τους τότε αγγέλους και τα τότε φαντάσματα. Μ' επιθυμίες και έρωτες, σαν νεογνά που δεν επέζησαν, σαν βρέφη που κάποιος τιμώρησε την αθωότητά τους, σαν παιχνίδια που έσπασαν πριν ακόμη βγουν απ' τα κουτιά τους, σαν χαρταετοί καταδικασμένοι να πετούν μέσα σε κελιά».

Έρα Παπαποστόλου

Κριτικός & Ιστορικός Τέχνης